

LECTIO DIVINA

Ir-Raba' Hadd

Matul is-Sena (Sena Ċ)

Lq 4, 21-30

Ambjentazzjoni u kuntest

- A. Il-prezz li jhallas dak li jaċċetta l-missjoni diffiċli u ftit gratifikanti tal-profeta hi l-persekuzzjoni. *Ibni jekk trid timxi wara l-Mulej lesti ruġek għat-tbatija u t-tfixkil.* (Għerf 3,12) Anki l-aktar persuni simpatici meta jwasslu l-messagg mis-sema, jistgħu jaslu biex jiġu meqjusa bħala persuni skomdi, u jiġu immarginati. Il-profeta qatt ma' hu aċċettat u rispettat għal tul ta' żmien mill-folla lanqas minn dak li jhaddnu il-poter kemm politiku kif ukoll religjuż. Għall-ewwel jista' jiġi apprezzat għall-preparazzjoni, l-intelligenza u l-integrità morali iżda ma' jdumx ma' jharsu lejha b'suspett, u jiġi ppersegwitat. Ġesu' ma jilludhix lid-dixxipli, ma' wegħdhomx haġja faċli.
- B. Għadna fis-sinagoga ta' Nazaret, fejn Ġesu' waqt il-liturgija tas-Sibt qara il-profezija ta' Isaija fuq il-profeta-qaddej t'Alla msejjaħ biex iwassal il-bxara t-tajba lill-foqra, ixandar il-ħelsien lill-imjassrin, u jippriedka s-sena tal-ħniena t'Alla. (Cfr.Is.61-1-2). Waqt li jikkummeta dan it-test Ġesu' jistqarr mal-abitanti ta' Nazaret preżenti fis-sinagoga li din il-profezija seħħet issa illum fih. Din l-omelija qasira għebet stagħgib kbir fost dawk li kienu semgħuh, u ħassew dan il-kliem ta' Ġesu' mimlija grazzja u awtorita'. Waqt li jiftakru iż-żmien li Ġesu' għadda Nazaret mal-familja tiegħu huma staqsew: *Dan ma' hu iex iben Ġużepi, il-mastrudaxxa?* Din l-ammirazzjoni għal kliemu ma' jaqbilx mar-realta. U hekk Ġesu' sa mill-ewwel dehra pubblika tiegħu jidher bħala *sinjal li jmeruh, biex jinkixfu l-ħsibijiet moħbija fil-qlub ta' ħafna* (Lq.2,34-35) kif ipprofetizza x-xwejjaħ Xmuni. Ġesu' intebaħ mir-rifjut tal-idenita' tiegħu mħabbra bħal twettieq ta' din il-profezija. U għalhekk ma' waqafx għall-

impressjonijiet superfiċjali tal-nies iżda ra l-ħsiebijiet ta' qalbhom (Cfr.Ġw.2,24-25), kważi jeħodha kontra dawk li kienu qed jisimgħuh: "*Żgur li se tgħidu għalija dan il-proverbju, 'Tabib, fejjaq lilek innifsek: dak kollu li smajna li ġara f'Kafarnahum agħmlu hawn f'pajjiżek ukoll. U hekk insiru nafu tassew min int!*

- C. Ġesu' bil-kliem li qal f'dak il-jum wettaq u gie rrealizzat dan li rrivela: "*Ebda profeta mhu milqgħuh f'pajjiżu*" Mill-falliment tal-predikazzjoni tiegħu ma' kellu l-ebda delużjoni jew skoraġġiment anzi bil-kontra f'din il-ġrajja ikkonferma l-identita' tiegħu. Hu verament profeta, u bħala tali, setgħa jiġi rifjutat minn ħutu fil-fidi. Tant li Ġesu' jfakkar lin-nies ta' pajjiżu u lill-familjari tiegħu li ma' ġara xejn ġdid fis-sinagoga ta' Nazaret, iżda ġara dak li dejjem ġara lill-profeti. Ġara lil Elija li kien sostnut u mismugħ biss minn armla barranija, u feninċja minn Żefta ta' Sidon (Cfr. I Re 17); l-istess ġara lil Eliżew, is-suċċessur ta' Elija li setgħa iwettaq il-fejqan mill-lebbra biss lill-pagan, Nagħman is-Sirjan (cfr. II Re 5)

Dak li ġara fis-Sinagoga ta' Nazaret hi tħabbira tal-missjoni kollha ta' Ġesu'. Infatti f'din l-okkażżjoni jiġu mħabbra l-punti prinċipali tal-messaġġ tiegħu: Is-salvazzjoni u ħelsien lill-foqra, lid-dgħajfa, u lill-mjassara u quddiem din il-preżentazzjoni tal-missjoni tiegħu r-reazzjoni l-ewwel kienet ta' aċċettazzjoni, u ammirazzjoni mbagħad kienet ta' rifjut, kundanna saħansitra l-kundanna tal-mewt. It-tentattiv f'Nazaret biex jeħilsu minnu jidher f'paralleliżmu fix-xena tal-passjoni, meta Ġesu' gie meħud il-barra mill-belt biex jiġi kkundannat. L-espressjoni *tabib fejjaq lilek innifsek* jantiċipa dak li ġara taħt is-salib *Salva oħrajn ħa jsalva lilu nnifsu*.

- D. Il-profeti dejjem ġew milqugħa u mismugħa mhux minn dawk li jemmnu f'Israēl, iżda fost dawk li ma' jemmnu li ġejjin mill-pagani. Dawk li jemmnu tant kienu konvinti u sikuri minn dak li jħaddnu li ma' kienux miftuħa biex jilqgħu kliem u azzjonijiet ġodda. Iżda l-kliem ta' Ġesu' iġieghel lil dawk preżenti fis-sinagoga biex jirrabjaw aktar. Marru fis-sinagoga biex jagħtu qima u jisimgħu l-kelma t'Alla, u quddiem din il-KELMA magħmula laħam (cfr.Ġw.1,14) fil-verita' ma' jemmnu, anzi jaslu biex jirrifjutaw lil Ġesu' u riedu joqtluh billi jixtħuh mill-irdum għall-isfel. Quddiem din il-vjolenza kontrih Ġesu' ma' jirreaġixxi imma: *Iżda hu għadda minn ġo nofshom u*

baqa' sejjer. Baqa sejjer għal triqtu: "jisimgħu u ma jisimgħux, ħa jkunu jafu li hemm profeta f'nofshom. (Eż. 2,5)

- E. Hu ferm diffiċli tifhem ir-reazzjoni tan-nies ta' pajjiżu l-ewwel ammirazzjoni mbagħad rifjut. Kienet drawwa li waqt iċ-ċelebrazzjoni minn kien ser jipproklama t-tieni qari kellu jaqra almenu tlett versi minn ktieb tal-profeta. Fis-Sinagoga fqira ta' Nazaret probabilmment ma' kienx hemm il-kotba kollha tal-profeti, iżda biss dak tal-profeta Isaija. Li kien jinqara u jerga jinqara kull nhar ta' Sibt li kważi kulħadd kien jafu bl-ament. Is-silta li qara Ġesu' hija waħda mill-aktar famużi. Ir-reazzjoni negattiva tan-nies probabilmment ġejja mill-fatt li Ġesu' b'mod mhux mistenni qabad u qata il-qari wara vers u nofs. Għaliex ma' kompliex? *Bagħtni nxandar sena ta' grazzja tal-Mulej u jum il-vendetta ta' Alla tagħna (Is.61,2)*
- F. Din il-frazi riedu jisimgħu l-abitanti ta' Nazaret, Israel kollu xtaqu l-intervent t'Alla biex jikkastiga lill-pagani li għall-sekli sħaħ kien mjastra minnhom. Issa li donnu kien wasal il-mument biex iseħħ dan flok il-vendetta, Ġesu' iħabbar is-sena tal-grazzja, il-fidi (fidwa) tad-dejn kollu, u t-tjubija mingħajr kondizzjoni ta' Alla lejn kulħadd. Il-kliem ta' grazzja u ħniena kien messagġ li ma' ġiex aċċettat. Kulħadd fis-Sinagoga kien urtat bil-mod kif kien qed jinterpreta l-kotba Mqaddsa. Min jaħseb li hu? Ma huiex forsi iben Ġużeppi l-mastrudaxxa ? Il-kuntrast bejn il-mentalita' tradizzjonali li kienet tistenna messagġ gloriuż trijonfalista, ventikattiv u l-kliem ta' grazzja u ħniena proklamati minn Ġesu' u li dejjem żamm fil-ħajja tiegħu pubblika. Dan il-konflitt tħabbar diġa mix-xwejjjaħ Xmuni: "*Ara, dan se jġib il-waqqħa u l-qawmien ta' ħafna f'Israël; se jkun sinjal li jmeruh,- biex jinkixfu l-ħsibijiet moħbija fil-qlub ta' ħafna.*" Ġesu' ma' jfittix li jraqqad it-tensjoni, u li jikkalma s-sitwazzjoni, anzi tikber aktar it-tensjoni biż-żewġ proverbji li qal: *Tabib fejjaq lilek nifsek. Ebda profeta ma' hu milqgħu f'pajjiżu*, u hekk ħoloq delużjoni oħra fost niesu. Huma semgħu bil-mirakli li għamel Kafarnahum u kienu delużi għax ma' wettaq ebda miraklu f'pajjiżu.
- G. F'Israel tal-mgħoddi, il-familja l-kbira, il-komunita', kienet il-baži tal-ħajja soċjali. Kienet tipprovdi protezzjoni lill-familji u lill-persuni, kienet tiggarrantixxi il-possess tal-art, kienet dik li żżomm it-tradizzjoni u l-identita' tal-poplu. Kienet b'mod konkret

tinkarna l-imħabba t'Alla fl-imħabba tal-aħwa. Biex tiddefendi il-komunita' kienu jagħmlu minn kollox biex jiddefendu l-liġi t'Alla.

Is-sitwazzjoni politika f'Israel kienet qed iddghajef il-ħajja komunitarja. Ir-religjon uffiċċjal immexxija mill-awtoritajiet reliġjużi ta' dak iż-żmien flok kienet is-saħħaħ il-komunita' biex tilqa lil dawk li kienu esklużi ġabet aktar skjavitiv'. Kienu jinqdew bil-liġi t'Alla biex jeskludu u jimmarginaw nisa, tfal, il-barranin, is-samaritani, l-lebbużi, il-pubblikani, l-ipposseduti, il-morda eċċ. Kien l-oppost tal-fraternita' ta' Alla. Is-sitwazzjoni politika, u ekonomika u l-ideoloġija reliġjuża kienu qed idghajfu lill-komunita' u jibblokkaw il-manifestazzjoni tas-Saltna t'Alla. Ġesu' quddiem din is-sitwazzjoni jirreagixxi u jippreżenta il-programm biex iwassal għall-bidla.

Nidħlu fil-fond tat-test

1. Lq 4,22 : Għall-ewwel ir-reazzjoni tal-poplu kienet waħda ta' ammirazzjoni u staghġib, wara ftit inbidlet għal waħda negattiva. Għax beda jtkellem li ser jilqa lill-foqra, lill-għomja u lil dawk li kienu mjasra. Huma ma' aċċettawx il-proposta tiegħu. Meta hu ppropona l-proposta tiegħu biex jilqa lill-imwarbin huwa ġie eskluż. Ġesu' jeskludi l-vendetta. L-esperjenza ta' Alla Missier, tgħinu biex jifhem aħjar it-tifsira tal-profeżiji . Ir-reazzjoni tiegħu ma' għoġbitx lin-nies ta' Nazaret. Hawn naraw li l-immagna l-qadima ta' Alla bħala qalil u mħallef vendikattiv hi aktar qawwija mill-Aħbar it-Tajba t'Alla, Missier mimli mħabba li jilqa dawk li jhossuom esklużi.
2. Lq 4,23-24: Ġesu' jikkritika r-reazzjoni tan-nies u Mark jirrimarka li Ġesu' baqa mistaghġeb bin-nuqqas ta' fidi tagħhom.
3. Lq 4:23-27:Luqa jurina li l-missjoni ta' Ġesu' hi waħda li tilqa lill-mwarrbin u l-barranin. Ez. Elija l-armla minn Żarefta ta' Sidon. Eliżew Nagħman is-Sirjan. Luqa juri l-interess u l-apertura ta' Ġesu' lejn il-pagani. Dawn iż-żewġ episodji mill-Bibbja msemmija minn Ġesu' ġiebu aktar rabbja fost il-poplu infatti riedu joqtluh, iżda hu baqa kalm. Luqa juri kemm hu diffiċli tirbaħ il-mentalita' ta' privileġġi, u għeluq lejn l-oħrajn. L-istess hwejjeġ qed jiġru illum. Ħafna minnha l-insara qed nikbru bil-

mentalita' li twassalna biex nemmnu li aħna aħjar mill-oħrajn u l-oħrajn iridu jkunu bħalna biex jiksbu s-salvazzjoni. Ġesu' qatt ma ħaseb b'dan il-mod.

4. (vv 25-27) It-tieni parti tal-Vangelu tal-lum id-diskussjoni saret provokazzjoni. Ġesu' jispjega għalfejn ma rrepetiex f'raħlu dak li wettaq Kafarnahum: gab ruħu bħal Elija u Elizew, li kienu ta' għajjnuna għall-barranin flok ma' għenu lin-nies ta' pajjiżhom li kienu fil-bżonn. In-nies ta' Nazaret fehemu li Hu xtaqt juri li mhux biss Israel hu l-uniku destinatarju tal-wegħdiet magħmula lil Abraham u lin-nislu. Diġa kienet ħafna għal niesu li jhalli lin-Nazaret u jmur joqgħod f'Kafarnahum, belt kummerċjali mimlija pagani fejn il-ħajja ma' kienitx dejjem timxi man-normi legali ta' purita'. Huma għarfu li l-mod tiegħu ma' kienx wieħed iżolat iżda sinjal ċar li s-salvazzjoni minn naħa t'Alla hi miftuħa għal kulhadd.

Il-kliem tiegħu ta' grazzja u ħniena irritaw il-ġemgħa, huma sfida għar-ras iebsa, l-għeluq tal-moħħ u tal-qalb u l-faqar tal-konvinzjonijiet reliġjużi tagħhom. Ir-reazzjoni ta' dawk li semgħuh kienet waħda ta' rifjut tant li keċċewh il-barra mill-belt u fittex li jixtħuh mill-irdum għall-isfel.(v29) *Izda Ġesu' għadda minn ġo nofshom u baqa sejjer* (v30) dan mhux qed jirreferi li Ġesu' sparixxa. Izda hu messagġ ta' konsolazzjoni u tama li Luqa xtaq jagħti lill-insara tal-komunita' tiegħu fejn kienu jinsabu biex jaffrontaw oppożizzjoni, nuqqas ta' qbil, u ebusija ta' ras. Ir-riskju li jista jigri hu li jinsew li dawk li qed jigri lilhom ġara qabel lill-profeti u lill-imgħallem tagħhom. Bl-għajjnuna t'Alla Luqa jassikura li anki huma jgħaddu mill-persekuzzjoni imma jkomplu miexja miegħu fit-triq sakemm jaslu għall-milja tal-iskop ta' ħajjiethom.

Għajjnuna għar-riflessjoni:

- Dawn it-tipi ta' konflitti li ġraw Nazaret jigru kuljum anki fil-ħajja tagħna. Aħna minn dawk naċċettaw lill-oħrajn sakemm jaqblu mal-idejat tagħna, meta dawn ma' jaqblux neskluduhom?
- X'inhu l-kontenut tal-programm ta' Ġesu'?
- Kif Ġesu' attwalizza it-test ta' Isaija?
- Kif irreaġixxa l-poplu? U għaliex?

- Nistgħu nagħmlu mill-programm ta' Ġesu' il-programm tagħna? Minn huma dawk li qed neskludu aħna llum mill-komunita'?
- Hekk ġara fl-imgħoddi, hekk ġara lil Ġesu' u ġara u jġri fil-Knisja: Il-profeti mibgħuta minn Alla huma aktar milqugħa u mismugħa minn dawk ta' barra jew minn ħuthom, huma aktar milqugħu minn dawk li ma' jemmnu milli minn dawk li jemmnu, iktar milqugħa minn dawk li huma midimbin dikjarati milli minn dawk li jemmnu li huma ġusti u tajba. *U aħna li qrajna din il-paġna aħna diżposti li ma' niskandallizzaw ruħna minn kliem Ġesu'.*